Pekingi maailmakonverentsil osalevad kindlasti ka Eesti naised

KERSTI EERO

4.–15. septembrini on Pekingis ÜRO egiidi all IV ülemaailmne naiste konverents. Eelmine konverents oli 1985. aastal Nairobis. Riiklikul tasandil kohtumisega kaasneb ka vabatahtlike ehk valitsusväliste organisatsioonide (*NGO – non–governmental organizations*) foorum. Viimane peetakse 30. augustist 8. septembrini Pekingi külje all Huairous.

Eelmisel nädalal kinnitati valitsuse istungil Eesti ametlik delegatsioon, kes esindab Eesti naisi ÜRO IV ülemaailmsel konverentsil.

Kes kuuluvad Eesti delegatsiooni?

Reet Laja, Pekingi konverentsi ettevalmistustoimkonna vastutav sekretär:

Nimekirjas on neliteist inimest, nende hulgas mõlemad naisministrid. Delegatsiooni kuuluvad kõik naised, kellel on lootust Pekingi konverentsil osaleda. Seega on nimekirjas kõrvuti valitsuse esindajatega ka vabatahtlike organisatsioonide esindajad ja üks ajakirjanik. Delegatsiooni juhib sotsiaalminister Siiri Oviir.

Seitse delegatsiooni liiget, kes kuuluvad Eestis moodustatud toimkonda, on juba aasta konverentsi ettevalmistustööga seotud olnud.

Nagu ma aru saan, ei garanteeri delegatsiooni kuulumine veel osalemist Pekingi konverentsil?

Väiksematest riikidest sõidab Pekingi konverentsile vähemalt 15–20 inimest, suurematest 30–40 naist, mõnelt poolt kindlasti rohkemgi. Eesti vabariigi valitsus leidis sõiduvõimaluse kuuele delegatsiooni liikmele. Selle üle oleme väga tänulikud. Ülejäänud delegaatidele on raha püütud leida rahvusvahelistest fondidest.

Vähemalt neljal delegatsiooni liikmel on haruldane võimalus sõita Pekingisse ÜRO Arenguprogrammide *organiseeritud ja finantseeritud Pekingi–ekspressiga, mis viib konverentsile erinevate maade, põhiliselt Kesk– ja Ida–Euroopa ning SRÜ riikide naisi. Rong väljub 21. augustil Varssavist. Rongiga sõidavad Tiia Kriisa (Pärnu naisselts "Hele"), Barbi Pilvre (ajakirjanik, Tallinna Pedagoogikaülikooli naisuurimiskeskus), Helle Niit (pereühendused) ja mina (püüan samas esindada ka Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsatsiooni). Aga võib–olla ka Valve Kirsipuu (Riigikogu ja NaiRe), kui tal õnnestub oma ajagraafik nii seada.*

20. augusti õhtuks peame olema koos teiste maade naiste delegatsioonidega Varssavis Poola presidendi vastuvõtul. Rong sõidab läbi Moskva ja Siberi Mongooliasse ja sealt Pekingisse. Paralleelselt juba nimetatud rongiga peaks Pekingisse sõitma ka Pariisi–ekspress ja üks naisterong peaks väljuma ka Helsingist. Täpsemat informatsiooni kahe viimatinimetatu kohta meil aga pole.

Kogu nädal toimuvad rongis seminarid ja kohtumised. Pekingisse jõuame 28. augustil.

NGO–foorum avatakse pidulikult 30. augustil Pekingi Olümpiastaadionil. Kogu foorumi kestel on iga päev 300 mitmesugust üritust.

Kui kaugel on Eesti naiste olukorra kohta käiv raport, mis moodustab ulatusliku osa Pekingi konverentsi ettevalmistustööst Eestis?

Iga ÜRO liikmesriik võib konverentsile kirjutada oma maa naisi puudutava raporti, see ei ole kohustus. Enamik maid on seda teinud ja Eesti tegi samuti.

Lisaks nelja inimese sõiduvõimalusele on ÜRO Arenguprogrammide *abil tõesti sõna otseses mõttes käegakatsutav olnud. Oleme kõigi kolme viimase valitsuse poole pöördunud, kuid ükski neist raporti ettevalmistamiseks ja trükkimiseks raha ei leidnud. Tänu ÜRO* Arenguprogrammide *abile sai raport lõpuks siiski tõlgitud ja trükitud.*

Samal ajal, kui arenenud riikides on ministeeriumide (tavaliselt kas töö– või sotsiaalministeeriumi) juures palgalised töötajad, kelle ülesandeks on jälgida, kas ja kuidas naistesse puutuvaid seadusi täidetakse, ning kõikvõimalikke naiste olukorda puudutavaid andmeid koguda, erinevaid uurimustulemusi analüüsida jne. jne., tegi meie toimkond kogu ettevalmistustöö oma põhitöö kõrvalt ja vabatahtlikkuse alusel.

Kui arenenud riikidel on eraldi meeste ja naiste kohta juba paljude aastate uurimustulemused ja statistikaandmed olemas, siis Eestis viimastel aastatel niisuguseid uurimusi peaaegu pole olnud. Suureks toeks oli meile ainult Anu Naruski juhitud sotsioloogide grupi uurimus. Üksikud statistilised andmed, mis meid huvitasid, leidsime ka, aga päris mitmel meid huvitanud alal Eesti naiste kohta eraldi statistilisi andmeid pole. Näiteks on meil küll väga korralik EMORi analüüs perekondade lõikes, aga eraldi naiste vaesuse kohta andmed puuduvad. Samas me teame, et majanduslikus kitsikuses naised loobuvad oma pere ja kodu heaks peaaegu kõigest.

Ma arvan, et osalt ka tänu naistekonverentsi ettevalmistustööle on Eestis tõuke saanud naisuurimiskeskused ja loodetavasti järgmise raporti kirjutamise ajaks on meil materjali tunduvalt rohkem.

Raportit jagatakse teiste maade naisorganisatsioonidele ja konverentsi ettevalmistuskomiteedele. Samuti tahame raportit levitada teiste maade riiklikele struktuuridele, kes tegelevad naiste ja meeste võrdõiguslikkuse küsimustega või naisuurimistega.

Kui täpselt on paika pandud Eesti delegatsiooni liikmete ülesanded Pekingi konverentsil?

Tinglikult võib konverentsi töö neljaks jaotada. Esiteks NGOde foorum, kus tuleb tutvustada Eestit ja Eesti naiste seisukohti konverentsi lõppdokumendi osas. Meie naisorganisatsioonid, kes asja vastu huvi on tundnud, on kõnealuse lõppdokumendi algvariandi saanud ja neil on olnud võimalik meie delegatsioonile omapoolseid ettepanekuid teha.

Teiseks IV ülemaailmse naiste konverentsi lõppdokumendi väljatöötamine. Meie delegatsiooni üks ülesanne ongi neist töökoosolekutest osa võtta ja jälgida, et ükski punkt dokumendis ei käiks Eesti huvide vastu. Lõppdokumendi väljatöötamiseks on kaks töögruppi. Ühte gruppi kuulub Merle Suni sotsiaalministeeriumi sotsiaalse turvalisuse osakonnast, kes on osalenud ka selle aasta märtsis ühel ÜRO ettevalmistavatest kohtumistest New Yorgis. Meie toimkonnal polnud küll raha kedagi New Yorki saata, aga Merle Suni viibis samal ajal seal täienduskoolitusel ja oli nõus ühtlasi kolm nädalat pingeliselt ka ÜRO juures töötama. Teises töögrupis osaleb Heino Ainso välisministeeriumi poliitikaosakonnast, kes on varem ÜRO juures töötanud.

Kõnealust lõppdokumenti on Eestil võimalik täiendada olnud eelmisel sügisel Euroopa konverentsil Viinis ja ÜRO vastavate komisjonide istungitel New Yorgis. Seda saab parandada veel ka kahe nädala jooksul Pekingi konverentsil nimetatud töögruppides.

Kolmandana nimetaksin tööd konverentsisaalis. Ülejäänud delegatsiooni liikmete ülesandeks ongi ära kuulata kõikide osalevate riikide ettekanded. Iga riigi esindajale on kõne pikkuseks lubatud 7 minutit. Eesti kõne peab delegatsiooni juht Siiri Oviir reedel, 8. septembril ja ta on hommikupoolse istungi viies kõneleja. Seitsme minutiga peab olema Eesti naiste olukorra ja tuleviku kohta kõik öeldud. Kirjalik tekst, mida me Eesti kohta tahame levitada, võib pikem olla.

Neljandana tuleks nimetada Eesti tutvustamiseks tehtavat kuluaaritööd. Paljude riikide esindustel on ette nähtud eraldi summad, et teiste maade delegaate lõunale kutsuda või infotunde korraldada. Meie püüame endast parima anda ka ilma nende summadeta. Nii kõrgetasemelisi ja ulatuslikke kohtumisi korraldatakse siiski ainult iga viie aasta järel ja antud võimalus tuleb meil sidemete loomiseks maksimaalselt ära kasutada.

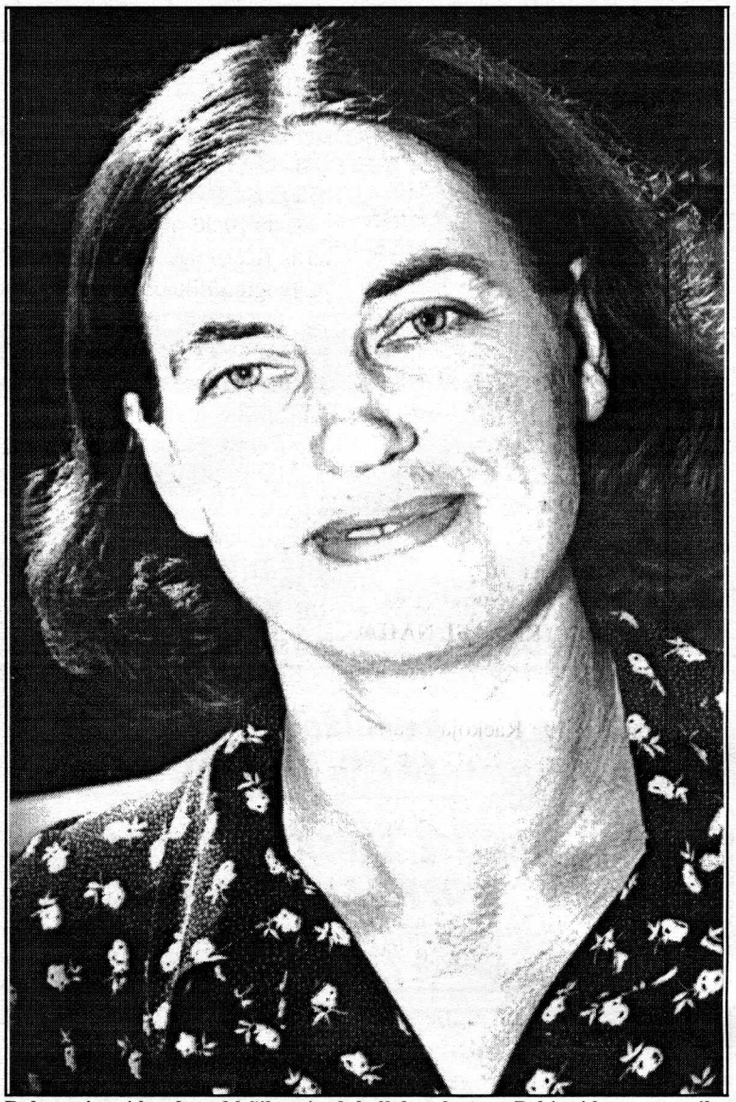

Delegatsiooni kuuluvad kõik naised, kellel on lootust Pekingi konverentsil osaleda, ütles ettevalmistava toimkonna vastutav sekretär Reet Laja "Õhtulehele" antud intervjuus. Mati Hiisi foto